

การจัดทำบัญชีสำหรับเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกถั่วเหลือง

★ บัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

★ บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

สมุดบัญชีรับ - จ่ายในครัวเรือน

ใช้บันทึกรายรับหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้น ทั้งในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ❶ ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ❷ ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้น

วิธีลงรายรับ

- ❸ ช่อง “ รายรับ ” แบ่งเป็น รายรับประกอบอาชีพ และรายรับอื่นๆ
- (1) “ ประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพ
เช่น ขายถั่วเหลือง
 - (2) “ รายรับอื่นๆ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับ โดยเป็นเงินที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ
เช่น รับเงินค่าจ้าง รับเงินรางวัล รับเงินกู้ยืม ถอนเงินฝากสหกรณ์/
ธนาคาร เป็นต้น
 - (3) “ รวมรายรับ ” เขียนจำนวนเงินที่ได้รับทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (1) และ (2)

แบบฟอร์ม

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2) (3)
		ประกอบอาชีพ (1)	รายรับอื่น ๆ (2)	
① ลงวัน เดือน ปี	② ลงรายการ	↑	③ ลงรายรับ	↑

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ช่อง “ รายจ่าย ” แบ่งเป็น รายจ่ายประกอบอาชีพ และรายจ่ายในครัวเรือน
รายจ่ายประกอบอาชีพ

(4) “ ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ ” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ
เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าแรงงาน
ค่าขนส่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น

(5) “ ซื้อสินทรัพย์ถาวร ” เขียนจำนวนเงินที่จ่าย เพื่อซื้อหรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้
หลายปีและมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ
เช่น ซื้อเครื่องพ่นยา เป็นต้น

รายจ่ายในครัวเรือน

(6) – (14) เขียนจำนวนเงินที่จ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ตามประเภทรายจ่ายในครัวเรือนที่แยกไว้ โดยรายจ่ายในครัวเรือนจะเป็นรายจ่ายที่ไม่ได้เกิดจากการประกอบอาชีพ เช่น ค่าอาหาร ค่าของใช้ ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ให้เงินลูก ผักเงิน ชำระคืนเงินกู้ อื่นๆ เป็นต้น

(15) “รวมรายจ่าย” เขียนจำนวนเงินที่จ่ายทั้งสิ้น โดยรวมยอดเงินจากช่องที่ (4) ถึง (14)

แบบฟอร์ม

[illegible]

วิธีรวมเงินในแต่ละเดือน

- 5** ทุกวันสิ้นเดือนให้รวมจำนวนเงินที่ได้รับ และจำนวนเงินที่จ่ายไปในแต่ละเดือน เขียนยอดรวมจำนวนเงินแต่ละช่อง ไว้ในบรรทัด “ รวมเดือน.....” และระบุชื่อเดือนไว้ด้วย เทียบยอดรายรับกับรายจ่ายในแต่ละเดือน ก็จะช่วยให้ทราบว่ามียาบริบมากกว่าหรือน้อยกว่ารายจ่าย

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2)	รายจ่าย											รวมรายจ่าย (รวม 4 ถึง 14)
		ประกอบอาชีพ	รายรับอื่นๆ		ประกอบอาชีพ		ในครัวเรือน									
					ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ	ชื่อสินทรัพย์ถาวร	ค่าอาหาร	ค่าของใช้	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	ค่าน้ำมันรถ	ให้เงินลูก	ฝากเงิน	ชำระคืนเงินกู้		อื่นๆ	
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)

5

ลงยอดรวมเดือน

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกถั่วเหลือง มีรายการรับ – จ่ายเงิน ดังนี้

วันที่ 1 สิงหาคม 2552	กู้เงินมา	15,000	บาท
วันที่ 3 สิงหาคม 2552	จ่ายค่าแรงงานเตรียมดิน	2,000	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	500	บาท
	จ่ายค่าน้ำ – ค่าไฟฟ้า	250	บาท
วันที่ 8 สิงหาคม 2552	ซื้อเครื่องพ่นยา	3,000	บาท
	ซื้อเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง	600	บาท
	ซื้อปุ๋ย	1,950	บาท
	จ่ายค่าน้ำมันรถ	100	บาท
วันที่ 12 สิงหาคม 2552	จ่ายค่าอาหาร	600	บาท
	ให้เงินลูกใช้	400	บาท
	จ่ายค่าของใช้	800	บาท
วันที่ 15 สิงหาคม 2552	จ่ายค่าแรงงานหยอดเมล็ดพันธุ์	1,000	บาท
	ไปหาหมอ	200	บาท
วันที่ 22 สิงหาคม 2552	รับเงินค่าจ้างสร้างเล้าไก่	1,000	บาท
	จ่ายค่าอาหาร	500	บาท
วันที่ 25 สิงหาคม 2552	ซื้อยาปราบศัตรูพืช	700	บาท

การลงรายรับ - รายจ่าย และการรวมเงินแต่ละช่อง ทุกช่องของเดือนสิงหาคม 2552

วัน เดือน ปี	รายการ	รายรับ		รวมรายรับ (รวม 1 ถึง 2)	รายจ่าย											รวมรายจ่าย (รวม 4 ถึง 14)	
		ประกอบอาชีพ	รายรับอื่นๆ		ประกอบอาชีพ		ในครัวเรือน										
					ค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ	ชื่อสินทรัพย์ถาวร	ค่าอาหาร	ค่าของใช้	ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์	ค่าน้ำมันรถ	ให้เงินลูก	ฝากเงิน	ชำระคืนเงินกู้		อื่นๆ		
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
1 ส.ค. 52	กู้เงินมา		15,000	15,000													
3 ส.ค. 52	จ่ายค่าแรงงานเตรียมดิน				2,000											2,000	
	จ่ายค่าอาหาร						500									500	
	จ่ายค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า								250							250	
8 ส.ค. 52	ซื้อเครื่องพ่นยา					3,000										3,000	
	ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลือง				600											600	
	ซื้อปุ๋ย				1,950											1,950	
	จ่ายค่าน้ำมันรถ									100						100	
12 ส.ค. 52	จ่ายค่าอาหาร						600									600	
	ให้เงินลูกใช้										400					400	
	จ่ายค่าของใช้							800								800	
15 ส.ค. 52	จ่ายค่าแรงงานหยอดเมล็ดพันธุ์				1,000											1,000	
	ไปหาหมอ														200	200	
22 ส.ค. 52	รับเงินค่าจ้างสร้างเล้าไก่		1,000	1,000													
	จ่ายค่าอาหาร						500									500	
25 ส.ค. 52	ซื้อยาปราบศัตรูพืช				700											700	
	รวมเดือนสิงหาคม		16,000	16,000	6,250	3,000	1,600	800	250	100	400				200	12,600	

↑ 5 ↓ ลงยอดรวมเดือน

เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน.....บาท บวก รวมรายรับ 16,000 บาท หัก รวมรายจ่าย 12,600 บาท เงินสดคงเหลือยกไปเดือนหน้า 3,400 บาท
 รายรับ (สูง) / ต่ำ กว่ารายจ่าย เท่ากับ 3,400 บาท (รวมรายรับหักด้วยรายจ่าย)

จากตัวอย่าง เดือนสิงหาคม 2552

ไม่มีรายรับจากการประกอบอาชีพปลูกกล้วยเหลือ มีรายรับอื่นๆ 16,000 บาท รวมรายรับทั้งสิ้น 16,000 บาท

มีรายจ่ายประกอบอาชีพเป็นค่าใช้จ่ายประกอบอาชีพ 6,250 บาท ซื้อสินทรัพย์ถาวร 3,000 บาท

และมีรายจ่ายในครัวเรือนเป็นค่าอาหาร 1,600 บาท ค่าของใช้ 800 บาท ค่าน้ำ – ค่าไฟฟ้า 250 บาท

ค่าน้ำมันรถ 100 บาท ให้เงินลูก 400 บาท และอื่น ๆ (ไปหาหมอ) 200 บาท รวมรายจ่ายทั้งสิ้น 12,600 บาท

ดังนั้น รายรับ สูงกว่า รายจ่าย 3,400 บาท $(16,000 - 12,600)$

สมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีการลงต้นทุนประกอบอาชีพ

วิธีลงวัน เดือน ปี

- ① ช่อง “ วัน เดือน ปี ”
เขียนวันที่ เดือน ปี พ.ศ. ที่มีรายการรับเงิน และรายการจ่ายเงิน

วิธีลงรายการ

- ② ช่อง “ รายการ ”
เขียนรายละเอียดของการรับเงิน และจ่ายเงินที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพ

วิธีลงรายได้

- ③ ⑤ ⑦ ⑨ ช่อง “ รายได้ ” เป็นรายรับจากการประกอบอาชีพของแต่ละอาชีพที่ทำ

วิธีลงรายจ่าย

- ④ ⑥ ⑧ ⑩ ช่อง “ ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ” เป็นรายจ่ายในการประกอบอาชีพแต่ละอาชีพที่ทำ
- ⑪ ช่อง “ ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ” เป็นรายจ่ายเพื่อซื้อ หรือสร้างเครื่องใช้ที่ใช้งานได้หลายปี และมีราคาสูง รวมถึงลงทุนในการประกอบอาชีพ เช่น ซื้อเครื่องพ่นยา เป็นต้น

แบบฟอร์ม

ต้นทุนประกอบอาชีพ

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)

การบันทึกต้นทุนประกอบอาชีพปลูกถั่วเหลือง

ในรอบ 1 ปี เกษตรกรสามารถปลูกถั่วเหลืองได้ 3 ช่วงเวลา คือ ในเดือนเมษายน สิงหาคม และธันวาคม โดยจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในเดือนกรกฎาคม พฤศจิกายน และมีนาคม ตามลำดับ แต่ละรอบการผลิตใช้เวลาประมาณ 90 - 100 วัน นับตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตพื้นที่ปลูก 1 ไร่ ให้ผลผลิตถั่วเหลืองประมาณ 270 - 280 กิโลกรัม วิธีการเก็บเกี่ยวอาจใช้เคียวตัดโคนต้น หรือใช้เครื่องเก็บเกี่ยว นำมามัดรวมกันเป็นฟ่อนตั้งกองทิ้งไว้โดยเอาโคนต้นลงดินจนกระทั่งใบถั่วเหลืองร่วง ประมาณ 5 - 7 วัน แล้วนำมานวดแยกเมล็ดถั่วเหลืองออกจากฝัก ทำความสะอาดคัดขนาด ตากให้แห้ง และใส่กระสอบเพื่อจำหน่ายต่อไป

ตัวอย่าง

เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกถั่วเหลือง มีรายการรับ - จ่ายเงินจากการประกอบอาชีพ ดังนี้

วันที่ 3	สิงหาคม	2552	จ่ายค่าแรงงานเตรียมดิน	2,000	บาท
วันที่ 8	สิงหาคม	2552	ซื้อเครื่องพ่นยา	3,000	บาท
			ซื้อเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง	600	บาท
			ซื้อปุ๋ย	1,950	บาท
วันที่ 15	สิงหาคม	2552	จ่ายค่าแรงงานหยอดเมล็ดพันธุ์	1,000	บาท
วันที่ 25	สิงหาคม	2552	ซื้อยาปราบศัตรูพืช	700	บาท
วันที่ 18	กันยายน	2552	ซื้อปุ๋ย	1,400	บาท
วันที่ 25	พฤศจิกายน	2552	จ่ายค่าแรงงานเก็บเกี่ยว	1,000	บาท
			ซื้อกระสอบใส่ถั่วเหลือง	150	บาท
วันที่ 30	พฤศจิกายน	2552	จ่ายค่าแรงงานนวดฝักถั่ว	400	บาท
			คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท
วันที่ 2	ธันวาคม	2552	ขายถั่วเหลือง	14,000	บาท
			จ่ายค่าขนส่ง	200	บาท

การลงรายรับ - รายจ่ายในการประกอบอาชีพ และการรวมเงินแต่ละช่อง

วัน เดือน ปี	รายการ	อาชีพปลูกกล้วยเหลือง		อาชีพ.....		อาชีพ.....		อาชีพ.....		ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร
		รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	รายได้	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
3 ส.ค. 52	จ่ายค่าแรงงานเตรียมดิน		2,000							
8 ส.ค. 52	ซื้อเครื่องพ่นยา									3,000
	ซื้อเมล็ดพันธุ์กล้วยเหลือง		600							
	ซื้อปุ๋ย		1,950							
15 ส.ค. 52	จ่ายค่าแรงงานหยอดเมล็ดพันธุ์		1,000							
25 ส.ค. 52	ซื้อยาปราบศัตรูพืช		700							
18 ก.ย. 52	ซื้อปุ๋ย		1,400							
25 พ.ย. 52	จ่ายค่าแรงงานเก็บกล้วย		1,000							
	ซื้อกระสอบใส่กล้วยเหลือง		150							
30 พ.ย. 52	จ่ายค่าแรงงานมัดฝักกล้วย		400							
	คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000							
2 ธ.ค. 52	ขายกล้วยเหลือง	14,000								
	จ่ายค่าขนส่ง		200							
	รวม	14,000	10,400							3,000

วิธีการคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกกล้วยเหลือ

การคิดกำไร — ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกกล้วยเหลือ ให้นำยอดรวมรายได้ เปรียบเทียบกับยอดรวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย ดังนี้
รายได้

- ขายกล้วยเหลือบาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าเมล็ดพันธุ์กล้วยเหลือบาท

- ค่าปุ๋ยบาท

- ค่ายาปราบศัตรูพืชบาท

- ค่าแรงงานบาท

- ค่ากระสอบบรรจุบาท

- ค่าขนส่งบาท

-บาท

- ดอกเบี้ยเงินกู้บาท

- คิดค่าแรงงานตนเองบาท

- คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิตบาท

.....บาท

หัก ใช้จ่ายการผลิตคงเหลือบาท

กำไร (ขาดทุน) จากการประกอบอาชีพปลูกกล้วยเหลือบาท

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี

สินทรัพย์ถาวรที่เกษตรกรซื้อ หรือสร้างขึ้น ซึ่งบันทึกไว้ในช่อง “ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร” เกษตรกรต้องนำมาคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปีตามอายุการใช้งาน เพื่อนำไปรวมเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ

วิธีการคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี ให้นำ จำนวนเงินที่จ่ายซื้อสินทรัพย์ถาวร หารด้วย อายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวร นั้น

จากตัวอย่าง

เกษตรกรซื้อเครื่องพ่นยา 1 เครื่อง เป็นเงิน 3,000 บาท คาดว่าเครื่องพ่นยามีอายุการใช้งาน 3 ปี ใน 1 ปี ปลุกั่วเหลืองได้ 3 ครั้ง นับเป็น 3 รอบการผลิต ดังนั้น ระยะเวลา 3 ปี ปลุกั่วเหลืองได้ 9 รอบการผลิต

$$\begin{aligned}
 \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี} &= \frac{3,000 \text{ บาท}}{3} \\
 &= 1,000 \text{ บาท ต่อปี} \\
 \text{รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต} &= \frac{1,000 \text{ บาท}}{3} \\
 &= 333.33 \text{ บาท ต่อรอบการผลิต}
 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกษตรกรต้องนำรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยรวมเป็นต้นทุนใน 9 รอบการผลิต เพื่อความสะดวกในการคิดต้นทุนในรอบการผลิตที่ 1 – 8 คิดเป็นต้นทุนรอบการผลิตละ 333 บาท และในรอบการผลิตที่ 9 คิดเป็นต้นทุน 336 บาท

จากตัวอย่าง

เกษตรกรคิดกำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกถั่วเหลือง ได้ดังนี้

รายได้			
- ขายถั่วเหลือง			14,000 บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			
- ค่าเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลือง	600	บาท	
- ค่าปุ๋ย	3,350	บาท	
- ค่ายาปราบศัตรูพืช	700	บาท	
- ค่าแรงงาน	4,400	บาท	
- ค่ากระสอบบรรจุ	150	บาท	
- ค่าขนส่ง	200	บาท	
- คิดค่าแรงงานตนเอง	1,000	บาท	
- คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	333	บาท	
	10,733	บาท	
หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ	-	บาท	10,733 บาท
กำไรจากการประกอบอาชีพปลูกถั่วเหลือง			3,267 บาท

สรุป เกษตรกรมีกำไรจากการปลูกถั่วเหลือง 3,267 บาท และสามารถหากำไร - ขาดทุนจากการประกอบอาชีพปลูกถั่วเหลืองในแต่ละรอบการผลิตได้ โดยใช้วิธีการเช่นเดียวกับตัวอย่างข้างต้น

.....